

P

Wie hier geworteld is, verdient papieren

Waar ligt de toekomst van kinderen die al lange tijd zonder papieren in ons land verblijven en intussen ten volle in onze samenleving genesteld en geworteld zijn – sommigen zijn hier zelfs geboren? Ik heb lang veel reserves gehad tegenover een mogelijk 'kinderpardon'. Maar omdat we er onvoldoende in slagen het belang van het kind een plek te geven in de beslissingen over zijn toekomst, ben ik vandaag geneigd het geweer van schouder te veranderen.

Een kinderpardon maakt het voor kinderen zonder papieren mogelijk om een verblijfsvergunning te krijgen omdat ze voldoende geworteld zijn in de samenleving. Nederland voerde dit enkele jaren geleden in. Als kinderen er vijf jaar of langer verblijven, komen ze in aanmerking voor een verblijfsregeling. Het was een antwoord op de zeer onzekere situatie waarin heel wat kinderen verkeerden. Ze gingen al jaren naar school, zaten in jeugdbewegingen en sportclubs, bouwden er een vriendenkring op, maar hadden tegelijk de dagelijkse stress dat ze zonder papieren door het leven moesten.

Pijnlijk Nederlands voorbeeld

Ik ben altijd voorzichtig geweest als het over een mogelijk kinderpardon bij ons ging. Er gaat een hele discussie mee gepaard over criteria. Wie komt in aanmerking? Wie niet? De Nederlandse actualiteit maakt dit pijnlijk duidelijk. Het pardon is ruim drie jaar in werking en meer dan 90 procent van de kinderen die een permanente verblijfsregeling hebben aangevraagd, is afgewezen. Het gaat echt niet op om kinderen die zo al met onzekerheid kampen extra te frustreren door van het motto 'als je maar goed je best doet, komt het goed' in de praktijk een grote luchtbel te maken. Maar omdat het zo moeilijk is om het belang van het kind toegepast te zien in asiel- en migratiekwesities, wordt het kinderpardon een noodzaak. Als instrument om het belang van het kind in de beslissing over zijn toekomst een duidelijke plek te geven.

Het onvermogen van ons beleid tegenover gewortelde kinderen is immers groot. De vele meldingen bij het Kinderrechtencommissariaat maken dat zeer duidelijk. De mensen begrijpen het niet. Ze begrijpen niet waarom een Ethiopische vrouw met twee kinderen die al jarenlang in ons land verblijft, in het ongewisse wordt gelaten. Ik heb de schoolrapporten van de kinderen gezien. Het gaat allang niet meer over Nederlands leren. De mensen begrijpen niet hoe het komt dat een jongen, tien jaar geleden in België geboren uit een Roemeense mama en een Belgische papa, maar door beiden verlaten, al de hele tijd in een pleeggezin woont en nog altijd geen papieren heeft. Het is voor de jongen onmogelijk om met zijn pleegouders op reis te gaan. Ook in een voetbalwedstrijd meespelen is geen optie, want hij kan op geen enkele manier zijn identiteit bewijzen. De mensen begrijpen het niet. En ik, samen met leerkrachten, hulpverleners en vrijwilligers die dagelijks met kinderen zonder papieren werken, ook niet.

We moeten terug naar de kern van de zaak: het belang van het kind, leidend principe van het Kinderrechtenverdrag. Diverse internationale organisaties zoals het Hoog Commissariaat voor de Vluchtelingen van de VN en Unicef hebben instrumenten ontwikkeld om het belang van kinderen in asiel-migratiekwesities te bepalen. We beschikken over kapstokken waarmee onafhankelijke professionals aan de slag kunnen. Laten we dat dan ook doen.

Voor een kind dat in ons land geworteld is, wil ik een onderzoek naar de gevolgen voor zijn ontwikkelingsbelang als hij niet in België mag blijven. Dit onderzoek – uitgevoerd door een onafhankelijk, multidisciplinair team – moet de basis zijn voor de uiteindelijke beslissing over het kind. Het moet om een gemengde commissie gaan, zodat verschillende partijen (magistraat, advocaat, arts, psycholoog, leerkracht) vertegenwoordigd zijn. Het gaat best ook om een variabel samengestelde commissie met leden die de dagelijkse context van het kind goed kennen. De samenstelling en de werking van de al bestaande Commissie van Advies voor Vreemdelingen kan inspirerend werken. Deze commissie komt soms samen bij regularisatieaanvragen om humanitaire redenen.

En, neen, dit staat niet in het regeerakkoord. Maar toch moet het anders. Het beleid moet zich niet alleen bezighouden met de problemen van gisteren, maar ook met die van vandaag. Het gaat over de toekomst van jonge mensen.

Bruno Vanobbergen, Vlaams kinderrechtencommissaris